ROLUL CONTABILULUI DIN SISTEMUL BUGETAR ÎN UTILIZAREA FONDURILOR PUBLICE

TONU Lidia, drd.
Școala Doctorală Științe Economice, USM
lidiatonu.usm@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0217-6432

CZU: 657:336.14:336.13 **DOI: 10.5281/zenodo.6793627**

Abstract. *This study addresses the role of the accountant in the budgetary system as one of the tools for the efficient management of public funds. Theoretically, the optimal management of resources within a budget is achieved through well-thought-out planning, conscious execution and continuous managerial monitoring. Experience has shown that the involvement of the accountant at all stages is inevitable.*

Keywords: *Acountant, Budgetary System, Public Funds, Performance.*

Studiul în cauză abordează rolul contabilului din sistemul bugetar, ca unul din instrumentele de gestionare eficientă a fondurilor publice. Teoretic - gestionarea optimă a resurselor în cadrul unui buget se obține printr-o planificare bine gândită, executare conștientă și monitorizare managerială continuă. Experienţa a demonstrat că implicarea contabilului la toate etapele este inevitabilă.

Din totdeauna, reformele de amploare au implicat schimbări atât în viața socială, economică, cât și cea profesională.

În acest sens, cu referire la profesia de contabil, Raportul din 2018 privind viitorul locurilor de muncă realizat de Forumul Economic Mondial indică faptul că [1, 2]:

- Până în anul 2022, 75 de milioane de locuri de muncă ar putea fi înlocuite ca urmare a schimbării diviziunii muncii între munca manuală și cea automatizată.
- Anumite profiluri profesionale vor deveni din ce în ce mai redundante, printre acestea aflându-se și cele de contabil și auditor.
- Raportul din 2018 privind viitorul locurilor de muncă indică și faptul că 133 de milioane de locuri de muncă ar putea fi create până în 2022 - fapt ce indică o creștere economică mondială, și nu un declin.

Ce presupun toate acestea pentru contabilii din sectorului public și cum poate fi reinterpretat rolul contabilului din sectorul public în calitate de instrument în utilizarea fondurilor publice în viitor?

Modificările din decembrie 2015 care au avut loc pe plan contabil în sectorul bugetar au fost esențiale, cu orientare spre optimizarea temeiniciei și execuției bugetare încât aceasta să reflecte, în mod real, modul în care se utilizează fondurile publice în vederea realizării funcțiilor statului prin intermediul autorităților/instituțiilor publice.

Actualitatea tematicii rezidă în faptul că, Planul de conturi contabile în sistemul bugetar aprobat în 2015 [3] elaborat în conformitate cu standardele internaţionale GFS 2001 (Statistica Finanţelor Guvernamentale), astfel integrat cu clasificaţia bugetară economică se utilizează pentru evidenţa executării de casă a bugetului public naţional (metoda de casă), precum şi pentru evidenţa contabilă a veniturilor şi cheltuielilor efective ale autorităţilor/instituţiilor bugetare, a activelor financiare şi nefinanciare, a datoriilor şi rezultatelor (metoda de angajamente).

În consecință, contabilitatea sectorului bugetar menține obligațiunea autorităților/instituțiilor publice de a organiza și a ține evidența în baza bugetului de venituri și cheltuieli aprobat. În acest sens, trebuie de menționat că baza şi întocmirea unui buget de venituri şi cheltuieli nu reprezintă nu numai un proces complex de prognoze de resurse şi cheltuieli, unde trebuie respectate, în primul rând, reglementările legislative, dar și trebuie avute în vedere nevoile şi problemele societății în corespundere cu sfera de activitate a autorității/instituției publice.

Reieșind din cele menționate, este evident că contabilii autorităților/instituțiilor publice reprezintă instrumentul de bază care contribuie la dezvoltarea beneficiilor de ținere a contabilității de angajamente și anume:

- Îmbunătățirea managementului financiar al autorităților/instituțiilor publice;
- Eșalonarea eficientă a resurselor gestionate de autoritățile/instituțiile publice;
- Evaluarea performanței în vederea gestionării bugetului, respectiv
- Asigurarea controlului financiar prin măsurarea performanței benefice pentru decizii de viitor;
- și nu în ultimul rând

- Îmbunătățirea informației statistice utilă factorilor de decizie atât interni (în cadrul autorității/instituției publice, legislativului, executivului), cât și externi, cum ar fi Fondul Monetar Internațional (FMI), Banca Mondială (BM) etc.

În mod cert, utilizarea resurselor în cadrul unui buget în mod economic, eficient şi eficace, în concordanţă cu principiile bunei guvernări rămâne o problemă destul de complexă care solicită o atenţie deosebită, iar rolului contabilului este unul esențial în acest sens.

Potrivit Legii finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale [4], consolidarea disciplinei bugetar-fiscale şi asigurării gestionării eficiente şi transparente a resurselor financiare publice implică respectarea unui set de principii în acest sens. Astfel, pe lângă principiile contabile, care sunt obligatorii întregului mediu contabil, cei activi în sistemul bugetar trebuie să se conformeze unor norme încă de la etapa de planificare/bugetare a resurselor și anume:

- bugetele trebuie aprobate pentru o perioadă de un an bugetar (anul calendaristic care începe la data de 1 ianuarie şi se încheie la data de 31 decembrie);
- toate operaţiunile de încasări şi plăţi bugetare se exprimă în monedă naţională;
- toate resursele şi cheltuielile autorităţii/instituţiei bugetare se reflectă şi se efectuează exclusiv în/din bugetul de la care se finanţează. Iar resursele şi cheltuielile bugetelor formate în cadrul sistemului bugetar se consolidează în bugetul public naţional;
- toate resursele şi cheltuielile bugetare se reflectă în buget în sume brute;
- orice buget trebuie să fie balansat: cheltuielile bugetare trebuie să fie egale cu veniturile plus sursele de finanţare;
- bugetele se elaborează, se execută şi se raportează în baza unui sistem unic de clasificaţie bugetară.

Astfel, încă de la etapa de planificare, responsabilitatea contabilului unei autorități/instituții bugetare implică angajamente în privința: elaborării propunerilor de buget, repartizării limitelor de alocaţii bugetare (*alocaţii bugetare* - sumă a mijloacelor financiare aprobată în bugete pentru onorarea angajamentelor bugetare) conform clasificaţiei bugetare, etc.

În contextul celor menționate, afirmația autorului precum că *un buget bine planificat reprezintă succesul Parlamentului și Guvernului pentru o imagine de*

ansamblu asupra raportului dintre valoarea bunurilor materiale şi nemateriale create în economia națională și valoarea eforturilor făcute pentru realizarea lor poate fi atribuită și în direcția profesiunii de contabil din sistemul bugetar.

De multe ori legislaţia este implementată în afara unor studii de impact, reglementările devinind astfel inoperante și neînțelese. Astfel de situații sunt scoase în evidență de către auditorii publici în cadrul misiunilor realizate sub igida Instituției Supreme de Audit, care la fel parte din familia largă a contabililor profesioniști.

Acestea sunt doar câteva argumente care adaugă valoare profesiei de contabil, mai ales celui din sectorul bugetar.

În concluzie, contabilii sunt foarte implicați în succesul unei autorități/instituții publice-parte indivizibilă a statului, devenind din ce în ce mai importanți pentru obținerea acestuia.

Pentru a preîntâmpina incertitudinile legate de această profesie, funcțiile financiare trebuie să identifice factorii care facilitează schimbarea și planurile de dezvoltare aferente pentru a se asigura că aceștia sunt adecvați pentru sprijinirea și dezvoltarea parteneriatelor în sectorului public. Acestea trebuie să cuprindă combinația de talente, aptitudini și tehnologii pentru a mări eficiența și eficacitatea utilizării resurselor de fonduri ale statului.

Pornind de la ideea că orice profesie este definită prin cunoștințele, aptitudinile, atitudinea și etica celor implicați în cadrul acesteia și că acestea nu apar din întâmplare, ci sunt rodul unei gândiri minuțioase, planificare, muncă asiduă a multor oameni pentru a contura concepțiile, deprinderile tehnice, modul de acțiune, cercetarea în domeniu, acumularea informațiilor necesare, profesia de contabil se va regăsi și în viitorul îndepărtat alături de noțiunile : stat, autoritate/instituţie bugetară, finanţe publice, performanţă etc.

BIBLIOGRAFIE

1. The Future of Jobs Report 2018 (Raportul din 2018 privind viitorul locurilor de muncă realizat de Forumul Economic Mondial);
2. https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2018 ;
3. Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 cu privire la aprobarea IPlanului de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice

privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar. Publicat în Monitorul Oficial al RM Nr.377-391 art.1001 din 31.12.2015;

4. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale Nr.181/2014.